

INTERVJU: dr.sc. Tomislav Raukar, red. prof.

Dugogodišnjem profesoru Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta postavili smo par pitanja o njegovim znanstvenim interesima, profesorskom iskustvu, profesionalnom angažmanu izvan fakulteta, budući da će ovaj razgovor mnogim studentima biti jedina prilika da upoznanju njegov rad.

96

Profesor Tomislav Raukar rođen je u Starom gradu na Hvaru 29. prosinca 1933. godine. U Splitu je diplomirao na Višoj pedagoškoj školi, a u Zagrebu 1963. godine, na jednopredmetnom studiju povijesti. Radio je kao arhivist u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu, a u listopadu 1963. izabran je za asistenta na Katedri za pomoćne povijesne znanosti na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Godine 1966. prelazi na Katedru za hrvatsku povijest. Godine 1975. obranio je doktorsku dizertaciju: »Ekonomsko-društveni odnosi u Zadru u XV. stoljeću«. Godine 1976. izabran je za docenta, 1980. za izvanrednog, a 1985. za redovitog profesora na Katedri za hrvatsku povijest, na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Od 1993./94. predstojnik je Katedre za hrvatsku povijest. Predaje predmet »Hrvatska povijest u razvijenom i kasnom srednjem vijeku«. Osim na matičnom fakultetu, održavao je nastavu na Pedagoškom

fakultetu u Osijeku, na Pedagoškom fakultetu u Puli i na Hrvatskim studijima u Zagrebu. Za člana suradnika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, u Razredu za društvene znanosti, izabran je 1986., a za redovitog člana 1997. godine.

Mi: Koristite li u svom radu tradicionalni ili suvremeni pristup povijesti i koji od ta dva pristupa smatrate sebi bližim?

TR: Mislim da to proizlazi iz tekstova koje svatko od nas radi. Ja sam možda u svom radu napravio dva ili tri teksta s tradicionalnom tj. političkom tematikom, to me nikada nije privlačilo. Povijesno vrijeme je nešto neusporedivo složenije od obične političke povijesti, povijesna zbilja je mnogo složenija od tzv. »događajnice«, iako politička zbilja zna biti itekako zanimljiva. Sjetimo se Braudela i njegovog »Mediterrana«, ipak je tu politička povijest kao neki okvir dominantna, ali je Braudel mnogo toga na njoj izgradio.

Mi: Nakon proučavanja Vaših radova, uočili smo da se uglavnom bavite ekonomskom poviješću hrvatskog srednjovjekovlja.

TR: Ekonomska povijest je važna jer bez nje jedva možemo razumijeti povijesni razvoj, budući da je ekonomija na ovaj ili onaj način duboko vezana uz ljudski život. Iako se može baviti užom ekonomskom poviješću u tehnološkom smislu, pravi je cilj povjesničara da ekonomske pojave ugradi opet u cjelovitu ljudsku povijest. Ekonomska povijest, tehnološki razvoj, ekonomsko djelovanje... to je samo jedna mala, ali vrlo važna koherenta u beskonačno složenoj ljestvici zbivanja. Ekonomska je povijest danas zanemarena i odbačena, mladi se ljudi ne bave njome. U svojoj knjižici »Srednjovjekovne ekonomije i hrvatska društva« imam napisan zanimljiv uvod »Zbog čega ekonomska povijest danas?«, a kroz cijelu knjigu sam pokušao pokazati u kakve sve sfere života može ekonomsko djelovanje ući. To nije u užem smislu ekonomska povijest, to je ekonomija kao dio ljudske zbilje.

Mi: Kako se povijesna demografija, iz koje ove godine držite seminar, uklapa u povijesnu ekonomiju?

TR: Ljudi se ne mogu odvojiti od ekonomije, oni su najvažniji resurs, pokretači i nositelji ekonomskog razvoja. Kategorija stanovništva je vezana s mnogo čime, s ekonomijom, s umjetnošću, s narodnosnim, etničkim odnosima, sve je to povezano. Kada uzmete sve elemente na svoj stol, vidjet ćete da ne možete pojedinačne sastavnice

odvajati jedne od drugih, sve je jedna cjelina i na taj se način mora promatrati. Uzmimo npr. pojam prostora – što je to prostor, ne u geografskom smislu, drugi se bave time, nego kako prostor može utjecati na razvoj srednjovjekovnih društava? Ima mnogo posla u određivanju njegovog značaja, on je važna kategorija, naročito na našim prostorima, gdje su velike prostorne raznolikosti.

Mi: Predavali ste na Hrvatskim studijima. Postoji li razlika u organizaciji studija i u studentima na Filozofskom fakultetu u Zagrebu i Hrvatskim studijima?

TR: Predavao sam na smjeru »Povijest hrvatske kulture« od 1996.do 2000. godine. O organizaciji studija na Hrvatskim studijima malo bih vam mogao reći, nisam imao dovoljan uvid u to, a što se tiče studenata... Studenti su više – manje jednaki na oba studija, razlike nema. Pošto ja imam dovoljno iskustva i godina da vas mogu nazivati djecom, mogu reći da je rad sa djecom, ako imate ljubavi za taj posao, jer on nije najlakši, ali ako imate sklonosti i strpljenja, ovdje i ondje ista stvar.

Mi: Angažirani ste i u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti. Možete li reći par riječi o njoj, pošto je to studentima uglavnom apstraktan pojam?

TR: Pazite, mi na fakultetu imamo zadatak da vas obrazujemo, damo stručna znanja i osposobimo za život, to je zadaća sveučilišta. Akademija ima mnogo širu zadaću – ona je zamišljena kao uporište čitavoga znanstvenoga rada, ona njeguje znanstveni rad na svim mogućim razinama – od humanističkih i društvenih do prirodnih. Tu ulogu vrši od svoga osnutka, s manjim oscilacijama već više od 140 godina, vrlo savjesno. Drugo je pitanje koliko ona uspijeva utjecati na našu društvenu zbilju – ako ona u tome ne uspijeva, ona je za to najmanje kriva. Npr., danas, kad nas tište ekonomska pitanja, Akademija neprekidno radi elaborate i organizira znanstvene skupove te daje prijedloge kako unaprijediti ekonomski život i kako pomoći našoj privredi, ali ja nisam baš siguran da država sluša. Mi i dalje radimo jer smo za to zaduženi, ali koliko će se poslušati naši savjeti, to je drugo pitanje. Ponekad ne bi bilo loše poslušati iskusne ekonomiste.

Mi: Sudjelovali ste u stvaranju edicije »Hrvatska i Europa«. Koliki je njen značaj za prezentaciju Hrvatske?

TR: Taj je projekt zamislio akademik Supićić 1993. godine, a ja sam se njemu pridružio nedugo nakon toga i bio sam suradnik u prvom i drugom svesku. I danas smatram da je to jedna izvanredno korisna edicija, koja još uvijek nije završena. Mislim da je nedavno izašao treći svezak »Barok i prosvjetiteljstvo«. Namjera nam je ovim projektom pokazati što je Hrvatska bila i što jest u Europi. Hrvatska je

od početka bila dio Europe kao kulturnog pojma, a administrativnim granicama i integracijama neka se bave političari. Ta edicija je odlično opremljena, ali su u to uloženi veliki napori i sredstva, koja svake godine isključivo za tu ediciju izdvaja Hrvatski sabor, što je vrlo lijepo od njega. Predviđeno je da edicija bude prevedena na engleski i francuski jezik. Za francusko izdanje prvog dijela prekrasan predgovor je napisao Jacques Le Goff i u njemu kaže da kada francuski čitatelj upozna hrvatsko rano srednjovjekovlje, crvenit će se zbog toga što to do sada nije poznao. »Prvi ja.« - dodaje. Kada prijevodi te edicije jednom krenu u svijet, imamo se pravo nadati da će predodžba Hrvatske biti bolja nego što je do tada bila.

Mi: I posljednje pitanje – čime se još bavite osim poviješću?

TR: Ono što me oduševljava je klasična glazba, nju volim slušati. Osim nje, postoji još jedna mala djelatnost, filatelija. U kontaktu sam sa filatelistima, skupljam stare poštanske marke, ali žao mi je što čujem da nema mnogo mladih koji se za to zanimaju. Stare marke – to su priče o ljudima, o životima, o povijesti... iz bavljenja filatelistikom mnogo možete naučiti. Ove će godine u rujnu biti velika filatelistička izložba u Zagrebu, koju bih vam, kao studentima, toplo preporučio. Uzmimo npr. njemačku filatelistiku – vi iz nje možete iščitati čitav razvoj zemlje, kroz cijelo 19. i 20. stoljeće.

Mi: Hvala Vam na razgovoru!

TR: Mogli bismo mi još puno pričati...

PRO TEMPOR E

Č A S O P I S
S T U D E N A T A
P O V I J E S T I

IMPRESSUM

1

Uredništvo: Goran Miljan, Ivan Basić, Maja Crnjac, Tin Pongrac,
Naslovnica / Prijelom: Mario Topić, Jasmina Skočilić
Glavni urednik: Ivan Dujmić
Lektorirala: Maja Crnjac
Izdavač: ISHA Zagreb – Klub studenta povijesti
Izdanju časopisa financijski potpomogao Filozofski fakultet Sveučilišta u
Zagrebu
Rukopise primamo na web adresu: isha-zg@net.hr
Tiskano u 200 primjeraka
Tiskara: Zrinski, d. o. o.
ISSN: 1334 - 8302